

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»

ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ**

3 червня 2020р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS

ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ**

3 червня 2020р.

м. Одеса

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 8
від 21. 05. 2020 р.)

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. Ф. – доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Ростецька С. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, старший викладач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Жирков О. Г. – студент 4-го курсу спеціальності «Право» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Мицко І. І. – студентка 3-го курсу спеціальності «Політологія» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Сучасні виклики соціально - політичного розвитку:

С 91 **політико-правові та соціально-економічні виміри** : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Одеса, 3 червня 2020 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2020. 143 с.

УДК 321(477)(063)

ВИДИ ПРАВ ВЛАСНОСТІ У РИМСЬКОМУ ПРАВІ

Поняття права власності у сучасному цивільному праві трактують по різному. Найбільш суттєво визначають шляхом опису та переліку правових можливостей власника, які в сукупності становлять зміст правовідносин власності. В часи римської юрисдикції таке бачення права власності було нетиповим для широкого використання. Тому, цей підхід дає можливість створити своєрідний місток між сучасним і класичним римським правом. Дослідження поняття права власності за римським правом дає можливість всебічно розглянути і зрозуміти всю природу класичного римського права, провести порівняльний аналіз сучасного поняття права власності, встановити критерії розвитку еволюції приватного права в цілому.

Римському праву в його історичній перспективі єдиного поняття права власності відомо не було. Самим першим архаїчним правом власності в Римі була квіритська власність (*dominium ex jure Quiritium*), яка регулювалась і захищалась цивільним правом (*ius civile*). Квіритській власності були притаманні наступні ознаки: 1) вона була доступна виключно римським громадянам (*cives*) і звужувалась територіально землями, які знаходились в Італії; 2) матеріальними об'єктами права власності могли бути тільки манципні речі (*res mancipi*); 3) все, що включалось в *res* чи давало їх приріст, було звільнено відлюбих податкових платежів; 4) єдиним можливим способом набуття права власності була манципація, а проста передача речі не створювала квіритської власності [1].

Особливою частиною розвитку поняття права власності в епоху римської юрисдикції являється правоможність римських власників. Традиційно вважалося, що римський власник має такі

правоможності: право володіння; право користування; право розпорядження; право одержувати прибутки; право захисту [2, с. 93]. Правознавці з часом помітили, що деякі правоможності повторюються, тим самим звузили їх коло. У зв'язку з цим відпала така правоможність, як право захисту, так як захисту підлягає використання будь-якого права і виокремлювати правомочність захисту для права захисту не є доцільним. За римським правом, до права користування входило право отримання прибутку від речі (*jus fruendi*). Залишилися такі правоможності, як право розпорядження, право користування і право володіння, які включали в себе всі можливі способи і форми впливу власника на річ, тим самим застраховували себе від посягань інших осіб на одну і ту саму річ. Право власності також називають найбільш повним правом за обсягом, так як всі інші права за річ поступаються йому в цьому. Право посідання (*jus possidendi*) можна розуміти, як правоможність власника, що полягає у фактичному володінні власника своєю річчю. Це в свою чергу означає, що річ знаходиться в господарстві власника, яке займає в ньому відповідне становище та відповідає певному призначенню. Володіння річчю дає можливість здійснювати безпосередню володарювання над нею. Власник правоможності має право здійснювати не лише одноособово, а й передавати право посідання особам, які не мають такого володіння, при цьому зберігаючи право власності на річ.

Право приватної власності може бути визначене як найвища влада особи над річчю, її виключне право володіти, користуватися і розпоряджатися річчю, вчиняти щодо неї будь-які дії згідно зі своїми інтересами [3, с. 95]. Право являється неподільним, так як належить виключно власнику, який ні з ким його не розділяє. Римляни часто називали право власності – необмеженим правом, найвищою владою, тим самим підкреслюючи всю повноту володарювання власника над річчю, яка ніким не обмежена. В Римі право власності обтяжувалось обмеженнями, які охоплювали інтереси заставодержателя, суспільства, держави в цілому.

Таким чином, не зважаючи на обмеження правоможностей власника, які виникали у римському приватному праві, правознавці римської імперії трактували право приватної власності як щось виключне і неподільне. Найголовнішим для них було здійснення власником необмеженого володарювання над річчю зазначеного права. Часто уточняється, що дане володарювання являється правовим. Спираючись на це, право власності трактувалось як володіння особи над річчю, відношення, яке проявляється між власником і річчю. З цим твердженням виникає впевненість у непохитності цих відносин: людина може змінити своє відношення до речі лише сама і ніхто інший не може вплинути на її волю. Дані відносини власності мають усталений характер, змінити який нікому не під силу.

Література

1. Агафонов С. А. Римське право: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни К.: КНЕУ, 2005. 143 с. <http://radnuk.info/pidrychnuku/rum-pr/438-rim-privat/6167-2> (Дата звернення: 20.03.20)
2. Харитонов Є.О. Основи римського приватного права: (Посібник для підготовки до іспитів для зайнятих, розумних та допитливих). Х. : Одісей, 2013. 352 с.
3. Підпригора О.А., Харитонов Є.О. Римське право : підруч. К. : Юрінком Інтер, 2013.528 с